

Stenografični zapisnik

devete seje

deželnega zbora kranjskega

v Ljubljani

dné 29. decembra l. 1887.

Nazoči: Prvosednik: Deželni glavar grof Gustav Thurn-Valsassina. — Vladni zastopnik: C. kr. deželni predsednik baron Andrej Winkler. — Vsi članovi razun: Knezoškof dr. Jakob Missia, baron Oton Apfaltrern, Edvard Dev, vitez dr. Ludovik Gutmansthal-Benvenutti, Hinko Kavčič, Alojzij Kraigher, Matej Lavrenčič, baron Leopold Lichtenberg, dr. Gustav Mauer, dr. Jurij Sterbenec, Fran Šuklje, eksclenca Josip baron Schwegel.

Dnevni red:

1. Branje zapisnika VIII. deželno-zborske seje dné 22. decembra 1887.
2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.
3. Priloga 60. Deželnega odbora poročilo gledé dovoljenja priklad za okrajne ceste.
4. Priloga 59. Utemeljenje samostalnega predloga gospoda poslanca Jakoba Hrena z načrtom zakona, kateri prenareja §. 2. deželnega zakona 18. decembra 1874, št. 1 iz l. 1875. o uredbi doneskov od zapuščin k normalnemu šolskemu zakladu.
5. Priloga 63. Poročilo finančnega odseka o načrtu zakona, s katerim se določujejo posamezne spremembe o postopanju gledé pravic, podvrženih po cesarskem patentu z dné 5. julija 1853, drž. zak. št. 130, odkupu ali uravnanju (k prilogi 50).
6. Priloga 61. Poročilo finančnega odseka o proračunu zemljiško-odveznega zaklada za l. 1888. (k prilogi 11.)
7. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem zaključku deželnega zaklada za l. 1886. (k prilogi 51.)
8. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji komisije za pogozdovanje Krasa, da bi se ji dovolila podpora iz deželnega zaklada (k prilogi 56.)

Stenographischer Bericht

der neunten Sitzung

des krainischen Landtages

zu Laibach

am 29. Dezember 1887.

Anwesende: Vorsitzender: Landeshauptmann Gustav Graf Thurn-Valsassina. — Vertreter der k. k. Regierung: Landespräsident Andreas Freiherr v. Winkler. — Sämmtliche Mitglieder mit Ausnahme von: Fürstbischof Dr. Jacobus Missia, Otto Baron Apfaltrern, Eduard Dev, Dr. Ludwig Ritter von Gutmansthal-Benvenutti, Heinrich Kavčič, Alois Kraigher, Matthäus Lavrenčič, Leopold Baron Lichtenberg, Dr. Gustav Mauer, Dr. Georg Sterbenec, Franz Šuklje, Excellenz Josef Baron Schwegel.

Tagesordnung:

1. Lesung des Protokolles der VIII. Landtagsitzung vom 22. Dezember 1887.
2. Mittheilungen des Landtagspräsidiums.
3. Beilage 60. Bericht des Landesausschusses betreffend die Genehmigung von Umlagen für Bezirksstrafenzwecke.
4. Beilage 59. Begründung des selbstständigen Antrages des Herrn Abgeordneten Jakob Hren und Genossen mit einem Gesekentwurf, womit der §. 2 des Gesetzes vom 18. Dezember 1874, L. G. Bl. Nr. 1 de 1875, betreffend die Regelung der Normalschulfondsbeiträge von Verlassenschaften abgeändert wird.
5. Beilage 63. Bericht des Finanzausschusses über den Gesekentwurf, wodurch über die Behandlung der nach dem kaiserlichen Patente vom 5. Juli 1853, R. G. Bl. Nr. 130, der Ablösung oder Regulirung unterliegenden Rechte einzelne abändernde Bestimmungen getroffen werden (zur Beilage 50).
6. Beilage 61. Bericht des Finanzausschusses über den Vorschlag des Grundentlastungsfondes pro 1888 (zur Beilage 11).
7. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsabschluss des Landesfondes pro 1886 (zur Beilage 51).
8. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses betreffend das Gesek der Karstaufforstungs-Commission um eine Convention aus dem Landesfonde (zur Beilage 56).

9. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji predstojništva Lichtenthurnove dekliške sirotišnice za povečanje oskrbovalnine in podaljšanje oskrbovanja za deželne ustanovljence.
10. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji vodstva Elizabetine otroške bolnice za donesek k zgradbi nove bolnice.
11. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji okrajno-cestnega odbora radoljskega za podporo k zgradbi Blejske ceste in za odpis dolga 400 gld.
12. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji občine Gora, sodnega okraja ribniškega, za podporo k preložitvi občinske ceste „Potoke“ in k napravi treh mostov.
13. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji občine Vrabče za podporo k novi cesti iz Jakovic na Tabor.
14. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Katarine Kurent, vdove glavnega odgonskega sprevodnika, za podaljšanje dosedanje miloščine letnih 100 gld.

Obseg: Glej dnevni red.

Seja se začne ob 45. minuti čez 10. uro.

9. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Freiin von Lichtenthurn'schen Mädchenwaisenhaus-Leitung um Erhöhung der Verpflegsgelder und Verlängerung der Verpflegsbauer für die Landesstiftlinge.
10. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition des Vereines des Elisabeth Kinderospitales um einen Beitrag zum Neubau des Spitales.
11. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition des Bezirksstrafenausschusses Radmannsdorf um Subvention für die Herstellung der Beldezer-Straße und um Abschreibung eines Darlehens pr. 400 fl.
12. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Gemeinde Gora im Gerichtsbezirke Reifnitz um Subvention für die Umlegung der Gemeindefraße „Potoke“ und für Herstellung dreier Brücken.
13. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Gemeinde Vrabče um Subvention für die neue Straße von Jakobze nach Tabor.
14. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Katharina Kurent, Hauptstuhlführerwitwe, um Befassung der Gnabengabe jährlicher 100 fl.

Inhalt: Siehe Tagesordnung.

Beginn der Sitzung um 10 Uhr 45 Minuten.

Landeshauptmann:

Ich constatire die Beschlußfähigkeit des hohen Hauses und bitte den Herrn Schriftführer, das Protokoll der letzten Sitzung zu verlesen.

1. Branje zapisnika VIII. deželno-zborske seje dné 22. decembra 1887.

1. Lesung des Protokollles der VIII. Landtagsitzung vom 22. Dezember 1887.

(Zapisknikar bere zapisnik 8. seje v nemškem jeziku. — Der Schriftführer verliest das Protokoll der 8. Sitzung in deutscher Sprache.)

Landeshauptmann:

Wünscht Jemand der Herren irgend welche Berichtigung des soeben vernommenen Protokollles?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ist nicht der Fall. Mithin erkläre ich das Protokoll der letzten Sitzung für genehmiget.

2. Naznanila deželno - zborskega predsedstva.

2. Mittheilungen des Landtagspräsidiums.

Deželni glavar:

Vsled sklepa slavnega zbora sem imel čast izročiti najspoštljivejša vošila Njegovi svetosti (poslanci vstanejo — Das Haus erhebt sich von den Sitzen) papežu Leonu XIII. Na to sem sprejel od ekscelence Galimberti, nadškofa nicejskega in apostolskega nuncijsa na Dunaji, pismo, v katerem se bere:

„Der Heilige Vater ist über die Ihm dargebrachten Glückwünsche des hohen Landtages höchst erfreut und hat nun Seinerseits mich beauftragt, dem hohen Landtage den innigen Trost bekannt zu geben, den Ihm jener Beschluß bereitet hat und gleichzeitig mitzutheilen, daß Seine Heiligkeit dankerfüllten Herzens allen Mitgliedern des Landtages den Apostolischen Segen ertheilt“.

(Klici: — Rufe: „Dobro! Dobro!“)

Prosim, ta dokaz ljubezni in milosti Svetega Očeta na znanje vzeti.

Ich überreiche die Petition der Gemeindevertretung von Münkendorf und mehrerer Guts- und Realitätenbesitzer und Industrieller um Erklärung der am linken Feistritzufer von Stein über Münkendorf und Godič nach Stranje führenden Straße als Bezirksstraße.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Poslanec gospod dr. vit. Bleiweis-Trsteniški izročja prošnja prebivalcev podobčine Orle, da bi se

izločili iz občine Dobrunjske v samostojno občino imenom Rudnik.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Abgeordneter Herr Dr. Bapež überreicht die Petition der Bewohner von Treffen und Umgebung um Beschlußfassung betreffend den Bau der Temenizstraße.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Klun izročja prošnja okrajnocestnega odbora škofjeloškega, da se mu, deželnemu zakladu dolžnih 4000 gld., ako ne vse, vsaj nekaj pregleda.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanzausschusse zugewiesen.)

Deželni glavar:

Gospod poslanec Grasselli zahteva besede za neko pojasnilo.

(Klici na levi: — Rufe links: Čujte!)

Poslanec Grasselli:

Slavni zbor! V poslednji seji pri obravnavi bilancije o mestnem posojilu ljubljanskem je eden gospodov poslancev z one čestite strani (kaže na desno — zeigt auf die rechte Seite des Hauses) te visoke zbornice želel nekatera pojasnila, katerih mu se ve takrat nisem mogel dati. Slavna zbornica pa je obravnavo te stvari naposled zaključila in na znanje vzela poročilo odseka za pretresovanje poročila deželnega odbora po mojem mnenji zaradi tega, ker je bila preverjena, da je bilancija, da je račun o mestnem posojilu gotovo v redu.

Akopram je stvar torej zvršena, bi vendar važnost pokladal na to, da bi mi slavni zbor dovolil pojasniti to, kar je gospod poslanec Luckmann zadnjič želel, in zatorej prosim, da bi gospod deželni glavar vprašal visoki zbor, ali smem spregovoriti o tej stvari.

Abgeordneter Deschmann:

Ich bitte ums Wort! Es ist das letzte Mal ungeachtet des von unserer (desne — rechten) Seite gestellten Antrages, es möge der Gegenstand noch weiter erörtert und die Beschlußfassung darüber auf den Zeitpunkt verschoben werden, bis wir die nöthigen Aufklärungen erhalten haben, beschlossen worden, daß der Gegenstand erlediget sei. Folglich sehe ich nicht ein, wie so heute die Verhandlung wieder reasumirt werden soll, da doch vielleicht die Ausführungen des Herrn Bürgermeisters, deren Werth ich gewiß zu schätzen wissen werde, zu einer Reasumirung der Verhandlung führen dürften. Da ja doch möglicherweise von Jemandem irgend etwas dagegen vorgebracht werden könnte, so soll auch dazu die Gelegenheit geboten sein. Ob schon vorauszu sehen ist, daß der letzte Beschluß, daß in diesem hohen Hause über den Gegenstand nicht mehr zu debattiren sei, wohlüberdacht gefaßt wurde.

Poslanec dr. Poklukar:

Slavni zbor se bode spomnil, da sem zadnjič ugovarjal temu, da bi se sklepanje o dotičnem predlogu odseka za letno poročilo odložilo za drugo sejo. Utemeljeval sem pa to svoje mnenje s tem, da sem rekel, da se dobi prilik dosti, in sem prepričan, da jih bode poiskal tisti, do katerega se je obračalo za pojasnila, da bi ono vprašanje, na katero ni mogel dati precej pojasnila, sedaj pojasnil. In ako gospod Deschmann misli, gospod župan bode kaj povedal in mi bomo hoteli temu ugovarjati, mislim, da bode gospod deželni glavar ravno tako pustil ugovarjati, pa samo ob sebi brez prejudica za to, da je stvar sklenjena. Sedaj imamo slišati pojasnila, katera so gospodje na oni strani želeli in čudno bi bilo, ako bi se gospodje danes branili tista pojasnila slišati, po katerih so zadnjič tako hrepeneli.

Mislim torej, da ni mogoče braniti gospodu poslancu Grasselli-tu, da k zapisniku zadnje seje besedo vzame. (Poslanec Klun kliče — Abgeordneter Klun ruft: To je prav, k zapisniku!)

Landeshauptmann:

Ich glaube, ohne weiteres zugeben zu können, daß der Herr Bürgermeister nachträglich die von der rechten Seite des hohen Hauses gewünschten Aufklärungen gibt, umsomehr, als der Herr Abgeordnete sich ausdrücklich vorbehalten hat, in der nächsten Sitzung den Gegenstand näher zu beleuchten. Eine allfällige Erwiderung unterliegt keinem Anstande.

Poslanec Grasselli:

Gospod poslanec Luckmann je opozarjal na razloček med računom obresti za l. 1885. in onim za l. 1886., ker račun obresti l. 1885. znaša 60.403 gld. 76 kr., račun obresti 1886. l. pa le 54.796 gld. 54 kr.

Temu nasproti se usojam navajati, da je računski efekt obresti znašal l. 1885. dejanski 52.353 gld. 89 kr., l. 1886. pa 54.796 gld. 54 kr. Razloček izvira od tod, da se je račun obresti l. 1885. iz specialne reserve prevzel znesek 8.049 gld. 87 kr., kateri, ako se prištejejo prej imenovani svoti 52.353 gld. 89 kr., dadó tisto svoto, katera je kot račun obresti postavljena v bilancijo l. 1885., namreč 60.403 gld. 76 kr.

Po tem takem bojazen gospoda poslanca Luckmann-a ni opravičena, da izvira ta razloček od tod, ker morebiti mesto upotrebljuje denar posojilnega zaklada za se, za mestne splošne zadeve, ne da bi ga obrestovalo. Iz računa o obrestih usojam si le navajati podrobnost, da se v njem poleg računa obresti od obligacij, obresti amortizacijskega zaklada, kranjske eskomptne družbe itd. nahaja tudi račun obresti od vojašnice, užitninskega zakupa, ubožnega zaklada in mestne občine ljubljanske, in da je račun obresti od vojašnice znašal 1885. leta 1.379 gld. 42 kr., 1886. leta 1.596 gld. 64 kr., račun obresti od užitninskega zakupa 1885. leta 1.264 gld. 01 kr., 1886. leta 944 gld. 76 kr. in račun obresti od posojila mestne občine ljubljanske 1885. leta 2.600 gld. 53 kr., 1886. leta 3.268 gld. 43 kr. Po tem takem mislim, je pojasnjeno, da mestna občina ne zajema

denarja iz posojilnega zaklada, ne da bi za to odrajtovala posojilu pripadajočih obresti.

Razloček, kakor sem rekel, med računom obresti v bilanciji l. 1885. in l. 1886. izvira le od tod, ker se je l. 1885. prenesla iz računa specialne reserve svota 8.049 gld. 87 kr. na račun obresti; po tem takem je narastel račun obresti na 60.403 gld. 76 kr.

Prosim, da blagovoli slavni zbor to vzeti na znanje.

Abgeordneter Luckmann:

Ich bitte ums Wort! Ich bin begreiflicherweise nicht in der Lage, auf die Ausführungen des verehrten Herrn Bürgermeisters sofort zu entgegnen, weil die von ihm gebotenen Ziffern erst eines genauen Studiums bedürfen. Es sei mir daher nur im Allgemeinen die Bemerkung gestattet, daß nicht nur im Jahre 1885, sondern auch in allen früheren Jahren die Zinseneingänge den Betrag von 60.000 fl. überstiegen haben. Wir finden in den früheren Jahren 62.000 fl., 63.000 fl. u. s. w. als Zinseneingänge ausgewiesen. Die spätere Verminderung der Zinseneingänge ist umsoweniger erklärlich, wenn eine Specialreserve als Zinseneingang verbucht wurde, was Niemand errathen kann bei der Prüfung des Ausweises. Vorläufig wollte ich mir nur diese Bemerkung erlauben haben.

3. Priloga 60. Deželnega odbora poročilo gledé dovoljenja priklad za okrajne ceste.

3. Beilage 60. Bericht des Landesauschusses betreffend die Genehmigung von Umlagen für Bezirksstraßenzwecke.

(Se izroči upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

4. Priloga 59. Utemeljenje samostalnega predloga gospoda poslanca Jakoba Hrena z načrtom zakona, kateri prenareja §. 2. deželnega zakona 18. decembra 1874, št. 1 iz l. 1875 o uredbi doneskov od zapuščin k normalnemu šolskemu zakladu.

4. Beilage 59. Begründung des selbstständigen Antrages des Herrn Abgeordneten Jakob Hren und Genossen mit einem Gesetzentwurfe, womit der §. 2 des Gesetzes vom 18. Dezember 1874 L. G. Bl. Nr. 1 de 1875, betreffend die Regelung der Normalschulfondsbeiträge von Verlassenschaften abgeändert wird.

Poslanec Hren:

Slavni zbor! Velečastita gospôda! Ko sem v zadnji seji v spremstvu več gospodov družnikov izročil visoki zbornici predlog za pre naredbo tarifnih določil §. 2. dež. zak. z dné 18. decembra 1874 gledé uredbe zapuščinskih pristojbin, katere je plačevati normalno-šolskemu zakladu, — poslužil sem se pravice, ki jo vsakemu poslancu daje deželno-zborski opravilni red.

Danes mi je naloga, utemeljevati svoj in družnikov predlog, in opravičevati zahtevo, katero smo stavili v svrhu zvišanja doneskov od zapuščin na korist šolskemu in oziroma posredno tudi na korist deželnemu zakladu. Ko pa grem na to delo, naj konstatujem najprej, da je mene, da je nas vodila dobrohotna misel in želja, pridobiti našemu šolskemu zakladu po zapuščinskih doneskkih novih in obilnejših dohodkov, kakor jih ima sedaj in s tem tudi vsaj deloma pospeševati zboljšek materialnega položaja naših ljudskih učiteljev.

Zakon, katerega nekatera določila nam je mar pre narediti, datira od 18. decembra 1874, ali geneza njegova steza se že v leto 1871, kajti že 20. septembra istega leta predložil je bil deželni odbor visokej zbornici izviren predlog: „naj bi se tedajšni doneski od zapuščin, kateri so se do takrat na podlagi dvornega dekreta iz l. 1788., št. 926 jemali po prav nezatni odmeri in sicer ne po velikosti zapuščinskega premoženja, nego po stanu zapustnikovemu, primerno povišali.“ Po predpisu omenjenega dvornega dekreta je bilo plačati normalno-šolskemu zakladu, odločenega tadajšnjim normalnim in okrožnim glavnim šolam od vsake zapuščine, ako je presegala znesek 315 gld. sedanje veljave, če je bil zapustnik od stanu prelatov ali gospodov, po 4 gld. stare konv. v., če je bil viteškega stanu, ali odličnjak ali trgovec po 2 gld. in če je bil prosti mestjan, obrtnik ali rokodelec ali kmet po 1 gld. in sicer ne gledé, je li znašala zapuščina le 315 gld. ali več kakor 100.000 gld., kar gotovo ne ugaja niti naravnim načelom pravične in zdrave finančne politike, niti materijelnemu vspehu, ki bi ga bilo pri drugačej uredbi zapuščinskih doneskov pričakovati.

Omenjeni predlog deželnega odbora iz l. 1871. meril je na to, nadomestiti zastarani način odmerjenja šolskih doneskov od zapuščin z novimi primernejšimi določili, in je nasvetoval, naj se sprejema od vsih zapuščin, ki presegajo znesek 300 gld. na čisto, šolski donesek z 1% od podedovanega premoženja, torej od 1.000 gld. = 10 gld.; od 10.000 gld. = 100 gld.; od 60.000 gld. = 600 gld. itd.

Tedajšnji poročevalec in zagovornik dotičnega predloga je bil mož nam vsim nepozabljivega, nevenljivega spomina, ranjki dr. Bleiweis; pričel je svoje poročilo z zgovornimi besedami izvirajočimi iz dna njegovega za narodni razvoj, za ljudsko omiko in obče blagostanje vnetega srca, utemeljeval je predlog z nazori in razlogi, ki so ga kazali ravno tako razumnega in previdnega narodnega gospoda, kakor praktičnega finančnega politika, namreč poiskati dohodkov tam, kjer jih je najlôžje dobiti, in nakladati za javne potrebščine v prvi vrsti tak davek in na tak način, da ga plačevalec kolikor mogoče lôžje prenaša in najmanj občuti. To pa se sme gotovo trditi pri

donesku od zapuščin oziroma dedščin, ker po njih dobi dedič neko premoženje, do katerega ni imel poprej nikake pravice in katerega se mnogokrat niti nadejal ni.

Razlogi, ki so bili l. 1871. povod, da se je jelo misliti na to, kako pridobiti šolskemu, leto za letom težje obremenjenemu zakladu novih dohodkov iz zapuščin, tisti razlogi in nagoni veljajo tudi sedaj, in spomina vredne besede, s katerim je tedajšnji poročevalec pričel svoje utemeljevanje dotičnega deželno-odborovega nasveta, veljajo v polni meri tudi dandanes! Naj mi bode torej dovoljeno, da danes, ko imam nalično nalogo, ne segam po drugih besedah, ampak se prosto oklenem tedajšnih besed poročevalčevih, ki so se glasile tako-le: (bere — iščt:)

„Če dalje silnejše trkajo potrebščine za ljudske šole na vrata naše zbornice, ne le da imamo ljudskih šol še premalo in ne popolnoma osnovanih, temveč tudi to je resnega prevdarka vredno, da so učitelji naši borno plačani, in da bridka skrb, kaj bode v starosti ž njimi in njihovo rodovino, jih spremlja skoz njih celo življenje.“

In te besede, častita gospôda, ki so označevale takratne nazore deželnega odbora, odmevale so tudi v krogu vseh deželnih poslancev, narodnih zastopnikov, odmevali so po vsej zbornici, ne na desnici, ne na levici ni dotični predlog zadel na nasprotje, temveč bil je soglasno in z občnim odobrenjem sprejet.

Kar pa je naglašal starosta naš pred 16 leti, velja tudi sedaj; enak položaj, kakor takrat, je tudi dandanes, kajti uredba naših ljudskih šol tudi še danes ni dovršena in vsak dan kaže se potreba za napravo novih ali popolnitev že obstoječih ljudskih šol; ravno tako kažejo mnogotere vsako leto ponavljajoče se prošnje iz učiteljskih krogov, pa tudi primerjanje plač naših ljudskih učiteljev s plačami drugih kronovin kaže, da materijelni položaj naših učiteljev tudi že dandanes ravno ni ugoden in da bridka skrb onih, katerim narod naš izroča najdragocenejše svoje blago, svoj zarod, svojo mladino za odgojo, za pouk in omiko, da bridka skrb naših učiteljev za njihovo eksistenco, posebno kadar jim telesne moči onemorejo, in jim vsahne vir zaslužka, še dandanašnji ni odstranjena!

Trditi smem torej, s tedajšnjimi besedami poročevalca iz l. 1871., da trkajo tudi dandanes potrebščine za naše ljudske šole prav glasno na vrata naše zbornice in od nas, od dežele pričakujejo pomoči v vedno rastoči meri.

Da je temu tako, pričajo prav živo proste številke dotičnih dat, če jih primerjamo iz l. 1871. in zadnjega leta; leta 1871, namreč bilo je na Kranjskem ljudskih šol 204 in učiteljev 268; lansko šolsko leto pa šol 285 in učiteljev 479; potrebščine šolskega zaklada znašale so pred 16 leti 211.600 gld. letos pa se je zahtevalo, oziroma tudi v proračunu dovolilo 275.738 gld.; tem številkam primerno rastejo leto za letom tudi prispevki, katere je dajati za potrebščine ljudskega šolstva iz deželnega zaklada, kar se očitno razvidi iz tega, da so ti prispevki znašali zadnje leto 111.900 gld.

Iz teh budgetnih številk je razvidno, kako zares opravičena je, kakor pred 16 leti, tako tudi današnja želja, da vsaj nekoliko olajšamo deželi vedno rastoče potrebščine za normalno-šolski zaklad, pri-

dobiti mu izdatnejših dohodkov, torej poiskati mu novih donosnih virov, ali na kolikor se dá, privabiti iz sedanjih obilnejših prineskov! To velja tem bolje, če pomislimo, da je skorej nemogoče nakladati občinam za šolske potrebščine še večje butare, ker so one že sedaj s troški do vrhunca njih zmožnosti preobložene in se jim poleg tega leto za letom z vsakim novim zakonom nalaga novih bremen in žrtev.

Poskrbeti nam je torej za rastoče šolske potrebščine od drugod potrebne pripomoči, in take bi po mojem prepričanju bilo pridobiti iz istega vira, po katerem je bil deželni zbor že pred tolíkimi leti posegel, namreč iz zapuščin. Kakor je takrat potrkal deželni zbor na skalo mrtvega zapuščinskega premoženja, iz katerega so se do takrat le pičle kapljice izcimale, in s tem odprl na korist šolskemu zakladu blagonosni vrec, kateri mu zdaj leto za letom donáša nepričakovanih dohodkov nad 20.000 gld. (lani 20.884 gld.), tako nam je storiti tudi zdaj in gotovi si smemo biti obilnejših, za mnogo tisočakov zvišanih dohodkov v imenovani blagonosni namen.

Ko pa zdaj po teh splošnih opazkah preidem na svoj predlog in se lotim utemeljevati korist nasvetovanih prememb, naj mi bode dovoljeno, na kratko posneti iz sedaj veljavnega, zapuščinske doneske za normalno-šolski zaklad uravnavajočega zakona 18. decembra 1874 njega bistvena določila.

Ta zakon ustanovlja v prvem svojem paragrafu načelo, da je od vsake zapuščine, ki na čisto znaša nad 300 gld. plačati neko, v slednjem paragrafu določeno pristojbino normalno-šolskemu zakladu, §. 2. pa določuje velikost tiste pristojbine, ki znaša pri zapuščinah od 300 do 500 gld. povprek po 1 gld.; če je pa zapuščina nad 500 gld., odmeriti je šolski donesek po neki tarifni lestvici ali skali, tako, da se jemlje od vsakih 100 gld. podedovanega premoženja nek določen znesek, in sicer: pri zapuščinah nad 500 do 1.000 gld. po 20 kr.; pri zapuščinah nad 1.000 do 5.000 gld. po 25 kr.; pri zapuščinah nad 5.000 do 10.000 gld. po 30 kr. od vsakih 100 gld. in tako naprej, držeč se vodilnega načela, da kolikor večje je zapuščinsko premoženje, po toliko večji tarifni je odmeriti pristojbino od vsakih 100 gld., in šele, ko dospe zapuščinsko premoženje do 100.000 gld. in čez, ustavi se napredovalna tarifa in je v tem slučaju plačati od vsakih 100 gld. po 70 kr. šolskega doneska, torej na primer: od 120.000 gld. = 840 gld.

Pa ta tarifa velja le za neposredne, zárodne, tako imenovane „nujne“ dediče, to so zapustnikov otroci in unuki ali starši in za zapustnikovega zakonskega druga. Vsak drug dedič pa, naj si bode zapustnikov sorodnik ali ž njim v nikaki rodovinski zvezi plača poleg omenjene tarife še 50%, to je za polovico več šolskega doneska.

V čem pa obstoje po meni nasvetovane spremembe?

Moj predlog drži se načeloma istih vodil, kakor sedaj veljavni zakon, namreč, da določuje pristojbino po tarifni lestvici in da razločuje mej dediči po njihovem rodovinskem razmerju do zapustnika; samo da moj predlog sega na obe strani še nekoliko dalje. Predlog moj razločuje namreč 3 vrste dedičev in ureduje po teh vrstah tudi doneske za šolski zaklad; v prvo vrsto spadajo kakor že po sedanjem zakonu zgoraj omenjeni „nujni“ dediči in zapustnikov

drug; v drugo vrsto zapustnikov bližnji žlahtniki ali sorodniki do vštetega četrtega kolena, to so bratje in sestre, stric in teta, bratič in sesterna, bratranec in sestričina; v tretjo vrsto pa spadajo vse druge osebe, naj si bodo z zapustnikom v kaki rodovinski daljši zvezi, ali njemu popolnoma stranski. Dosledno tej razločitvi dedičev meri tudi moj nasvet na to, da se šolski doneski po treh merah določujejo, namreč: Prvič za „nujne“ dediče in zakonskega druga po podstavni tarifni številki, kakor jo ustanovlja §. 2. zakona; drugič za bližnje žlahtnike ali sorodnike, ki naj plačujejo za 50%, to je za polovico več, ko dediči prve vrste; in tretjič za vse druge dediče brez razločka, katerim naj se šolska pristojbina zviša za 100%, to je za celoto tarifne številke. Po tej meri bi od zapuščine, od katere ima šolskega doneska plačati zapustnikov sin ali njegova vdova 10 gld., tista pristojbina znašala bodisi pri bratu ali kakem drugem bližnjem sorodniku 15 gld., pri dediču 3. vrste pa 20 gld.

Ta razločitev pa se mora smatrati za popolnoma opravičeno in jo veleva že naravna čut, ker otrok je tako rekoč zapustnikov odrastek, je mladika istega debla, ki se je imel že po zarodnem razmerju na dedščino očetovo zanašati; otrok je očetu natorni naslednik, ki je mnogokrat bil njemu tudi pri dobitku premoženja na pomoč, njegov sodelovalec in ki si je torej že s tem pridobil neko pravico na očetovo zapuščino. Daljnim sorodnikom ali pa takim dedičem, ki niso s zapustnikom celo v nikaki sorodbi, kakor jih v nemškem prav označevalno imenujejo „lachende Erben“, to je „smejajoči se dediči“, njim pripada dedščina brez vsakega naravnega naslova, oni v mnogih slučajih na dedščino niti nikdar mislili niso in je za nje dedščina kakor najden zaklad ali loterijski dobiček, in zato je gotovo primerno, umestno in pravično, da se taki dediči tudi za javne potrebščine bolj obdačijo, kakor zárodni in drugi bližnji sorodniki zapustnikov.

Tega razločivnega načela po rodovinski razmeri dedičev z zapustnikom drži se tudi državna finančna politika, ker tudi po cesarskem patentu 9. februarja 1850, (ali pristojbinski postavi) je odmerjati prenosnino od podedovanega premoženja, kakor določuje tarifna številka 106., po ravno tistih načelih, katere sem si za vodilno podlago vzel, namreč po razločenih 3 vrstah dedičev, in predpisuje prenosnino dedičem 1. vrste z 1%; dedičem 2. vrste z 4%, in dedičem 3. vrste z 8% čiste dedščine; povrh tega pa pride še vojna doklada od $\frac{1}{4}$ odstotka.

Ta trojevrstna razločitev dedičev po rodovinski razmeri z zapustnikom je torej prva novost, po kateri se razlikuje po meni nasvetovani načrt zakona od sedaj veljavnega zakona 18. decembra 1874.

V drugi vrsti meri moj predlog na to, da se tarifa, po kateri je šolske doneske odmerjati, preuredi oziroma zviša. Brez zvišanja tarife se o pomnožitvi šolskega zaklada iz zapuščinskih doneskov niti govoriti ne dá; to je torej edina pot, edino sredstvo, in zato sem tudi to sredstvo priporočal. Ali zdelo se mi je vender, naj bi to zvišanje veljalo le za večje dedščine, ker manjše zapuščine, ki posebno na kmetih večinoma obstoje iz nepremičnega premoženja, iz zemljiških posestev, so že zdaj primeroma tako obložene, da se jim niti državnih niti nikakih drugih pristojbin zvi-

šati ne more; kajti kakor znano, je od neprimičnih državne prenosnine poleg drugih pristojbin še posebe plačati po $3\frac{1}{2}\%$ prenosnine, in k temu pa se še morajo računati troški za prepis; torej pustimo manjše zapuščine pri sedanjem šolskem donesku. Zatoraj sem nasvetoval, naj bi se povišanje obdačenja za šolske namene, to je za normalno-šolski zaklad pričel šele pri zapuščinah nad 10.000 gld. in pa tudi pri teh naj se šolski donesek do 15.000 gld. zviša le za čisto malo, namreč za bornih 5 kr. od 100 gld. mimo sedanjega; pri zapuščinah nad 15.000 — 20.000 gld. za 15 kr.; pri zapuščinah nad 20 do 30.000 gld. za 20 kr. od 100 gld. in tako dalje po 30, 40 in 60 kr. od vsakih 100 gld. več kakor sedaj. Če pa znaša čista zapuščina toliko, da prekorači znesek 100.000 gld., kar se pa pri nas pač le redko kedaj prigodi, naj se izdatnejše poseže dediču v žep, in predlagam pri tako znamenitnih dedščinah zvišanje šolskega doneska na 1 gl. 50 kr., torej za 80 kr. od vsakih 100 gld. več, ko se plačuje sedaj.

Ugovarjati bi se mi utegnilo, in posebno od strani onih, ki jih zadeva, da je nasvetovana tarifna mera previsoka in da posebno prehudo pritiska večje zapuščine, to je tiste dediče, ki veliko premoženje podedujejo. To je pač res, ali ako nam je mar pomnožiti dohodke normalno-šolskega zaklada po zapuščinah in sicer izdatno pomnožiti, treba je, da sežemo tje, kjer je kaj dobiti; pa saj je to načelo obdačenja za šolski zaklad tudi že do sedaj veljalo, ker tudi sedanji zakon ustanovlja, kakor sem vže prej omenjal, rastočo tarifo po velikosti zapuščinskega premoženja. Čeravno pa moj predlog primerno težje zadeva večje dedščine, broječe po mnogih tisočakah goldinarjev vrednosti, vendar se ne dá ugovarjati, da bode tisti, ki je podedoval 80 ali 100.000 gld. in še več, vendar le tudi primeroma višji šolski donesek lože plačal in da ga bode ta plača manj težila, kakor borega kmetiča ali prostega rokodelca, ki je podedoval le nekaj 100 gld. vrednosti, pa se od njega poleg vsih drugih troškov za obravnavo zapuščine, za državno prenosnino, za prepis itd. še en goldinar šolskega doneska tirja.

Da moj predlog, oziroma po meni predlagana tarifa ni pretirana, prevideli boste, če se velečastita gospóda spominjate na obravnave v tukajšnji deželni zbornici, ko je šlo prvokrat za upeljavo zapuščinskih doneskov za normalno-šolski zaklad, in če primerjate tedajšnji zborniški sklep sè sedanjim mojim predlogom; razvideli boste namreč, da se je takrat splošno in posebno pri zapuščinah do 60.000 gld. višji šolski donesek zahteval, kakor ga zdaj predlagam; kajti po sklepu deželnega zbora iz seje 4. oktobra 1871 imel je znašati šolski donesek od vsih zapuščin poprečno po 1% od 100 gld.; po mojem predlogu pa je dotični donesek mnogo manjši in šele pri zapuščinskem znesku nad 60 do 80.000 gld. nasvetujem po 1%, torej tisto mero, katero je deželni zbor l. 1871. pri vseh, torej tudi neznatnejših zapuščinah za primerno spoznal in sprejel.

Če vlada takrat sklenjenega zakona ni sprejela, je bil poleg drugih formalnih pomislekov uzrok tudi ta, da se jej je zdelo umestnejše in pravičneje uravnati doneske po neki progresivni skali in da bi se razločilo med zárodnimi ali nujnimi in drugimi dediči, in je napotila deželni zastop na to, da je sklenil oni načrt

zakona, ki je postal zakon in je še dandanes veljaven, to je namreč zakon 18. decembra 1874, gledé kate-rega predlagam, da se v nekaterih določilih preuredi.

Ker sem torej dokazal, da je naš deželni zbor že iz začetka mislil na višje doneske, kakor jih ustanovlja ravno omenjeni zakon in oziroma tudi, kakor jih zdaj predlagam, naj mi bo dovoljeno, slavno gospodo opozarjati, da se tudi po drugih deželah za šolske in druge dobrodelne in deželne namene od zapuščin pobirajo višji doneski, kakor pri nas. Tako je plačevati v Dalmaciji in pa na Gorenjem Avstrijskem od vseh zapuščin, ki znašajo nad 300 gld. po $\frac{1}{4}\%$ to je po 25 kr. od 100 gld. pri nas pa se plača do zneska 1.000 gld. le po 20 kr. na Solnograškem je plačevati šolskega doneska po $\frac{1}{2}\%$, to je po $\frac{1}{2}$ gld. od 100 gld., katera pristojbina se pri nas jemlje šele pri zapuščini od 40 do 50.000 gld.; na Štajarskem tudi po $\frac{1}{2}\%$; poleg tega pa v Gradci še posebe za deželni ubožni zaklad po $\frac{1}{2}\%$; torej znaša deželna pristojbina v Gradci en cel odstotek; na Dunaji je poleg tarifnih doneskov za normalno-šolski zaklad še posebe od vsake zapuščine plačevati neko pristojbino za občno preskrbovalnico (Allgemeines Verforgungshaus) in za javno bolnico (Allgemeines Krankenhaus); ravno takó tudi v Pragi donesek k bolniškemu zakladu; v Brnu za razne mestne bolniške zavode in v Lvovu za občno bolnico.

Izvolite torej iz teh podatkov povzeti, da se pri nas od podedovanega premoženja manj plačuje, kakor v mnogih drugih deželah, in da torej, če tudi tarifno lestvico za nekoliko naprej pomaknemo in šolske doneske zvišamo, ne obremenimo dedičev v večji meri, kakor se to drugod že sedaj godi. Če pa to storimo, je storjeno na občno korist, namreč na povišek, leto za letom težje obloženega normalno-šolskega zaklada; mi imamo v tem oziru tudi spodbudni vzgled, ki ga nam je dal sosedni koroški deželni zbor, ki je tudi šolske doneske od zapuščin tekom lanskega zasedanja povišal in sicer progresivno do 1%; dotični deželno-zborski sklep bil je tudi na Najvišjem mestu potrjen, ter je postal zakon, in se nahaja pod št. XVII. koroškega dež. zak. iz letošnjega leta!

Moj predlog sega pač dalje, kakor ravno omenjena tarifa na Koroškem, ki gre le do 1%, jaz pa do $1\frac{1}{2}\%$; ali kakor je razvideti iz dotičnih obravnav v koroškem deželnem zboru, predlagal je bil koroški deželni odbor zvišanje tarife od zapuščin, ki bi presegale znesek 300 tisočev goldinarjev, celo na 3% za nujne dediče in na $4\frac{1}{2}\%$ za druge dediče; čeravno se tako zvišana tarifa tudi meni previsoka zdi in je tudi deželni zbor ni sprejel, sem vendar privatno informiran, da se je med koroškimi poslanci obžalovalo, da je zbornica odborovi nasvet na toliko skrčila in tako mnogo pričakovanih dohodkov šolskemu zakladu odtegnila.

Vprašali boste po finančnih uspehih, ki jih je po predlagani preuredbi pristojbinske tarife pričakovati? Obžalujem, da s številkami pač služiti ne morem, ker mi ni bilo mogoče dobiti potrebnih podatkov. Poizvedoval sem pri deželnem odboru, oziroma pri deželnem računovodstvu; ali tam nahajajo se shranjeni dotični izkazi, ki jih periodično pošiljajo vsa sodišča na Kranjskem, le od zadnjih treh let pa tudi za to 3 letno dobo ni dobiti vseh potrebnih podatkov, posebno pa ne gledé rodbinskih razmer mej

zapustnikom in dediči. Toliko mi je bilo možno povzvedeti, da je bilo tekom zadnjih 3 let mej razpravljanimi zapuščinami 136 tacih, pri katerih je znašala čista zapuščina nad 5—10.000 gld., 43 med 10 do 20.000 gld., 17 med 30 do 40.000 gld. in 13 nad 100.000 gld. vrednosti čiste zapuščine. Če ravno ti podatki za proračun ne zadostujejo, sme vendar biti poprečno računanje v zvezi z izkušnjami in proračuni na Koroškem neko merilo tudi za nas, ki imamo približno enake gmotne razmere. Tam pa so proračunili zvišek šolskih dohodkov najmanj na 8.000 gld., ki pa bi bil mogel po deželno odborovem predlogu narasti na 39.000 gld., dasiravno je tarifa nižja od one, ki jo jaz predlagam. Če pa pomislimo, da imamo na Kranjskem blizu 150.000 glav več prebivalstva, tako se sme pri nas brez optimističnih in prenapetih nád jemati v poštev letni zvišek normalno-šolskemu zakladu za kakih 20.000 gld.; ta dobiček je pa gotovo vreden, da se zanj resno pobrinemo.

Še en pomislek se zna sprožiti, namreč ta, jeli bode vlada pre naredbo, kakor jo moj predlog nasvetuje, odobrila in potrdila. Nadejati se smemo, da nas bode, ako slavna zbornica moj predlog, kakor je, ali morda po kakih spremembah sprejme, velečastiti vladni namestnik, naš gospod deželni predsednik v to dobrohotno svrho podpiral, in da bode zadobil naš sklep tudi Najvišje potrdilo.

Ker sem dokazal

a) da nam je nujno treba novih pripomočkov za vedno rastoče šolske potrebe;

b) da se taki pomočki dajo pridobiti po zvišnji zapuščinskih doneskov k normalnemu šolskemu zakladu;

c) da po meni nasvetovano zvišanje tarife za odmerjenje šolskih doneskov ni nikakor prenapeto, ker se drugod od podedovanega premoženja na korist deloma normalno-šolskega zavoda, deloma drugih deželnih ali lokalnih zavodov več plačuje, kakor pri nas;

d) da moj predlog namerava le bolj primerno in bolj pravično razdelitev šolske pristojbine s primerno večjim obdačenjem bogatejših zapuščin;

e) da je pričakovati lepega gmotnega uspeha, — priporočim svoj predlog dobrohotnemu uvaževanju častitega deželnega zbora.

Ravno praznujemo božične praznike; poslavljamo se od umikajočega se starega leta in nadepolni pozdravljamo novo; vse si vošči srečo, tudi je navada, obdarovati se. Naj bode ta prilika spodbudna tudi za nas; naj tudi mi priredimo božično darilce normalno-šolskemu zakladu. Naj skromno jederce, ki ga polagam s svojim predlogom v krilo Vašega dobrohotnega posvetovanja v starem letu, najde rahlo zemljico, da se v prihodnjem letu po Vašem odobrenji vkorenini, čvrsto raste in obilega sadu donaša.

V formalnem oziru nasvetujem, naj se moj predlog izroči v pretresovanje in poročanje upravnemu odseku.

(Obvelja. — Angenommen.)

5. Poročilo finančnega odseka o načrtu zakona, s katerim se določujejo posamezne spremembe o postopanju gledé pravic, podvrženih po cesarskem patentu z dné 5. julija 1853, drž. zak. št. 130, odkupu ali uravnanju (k prilogi 50.).

5. Bericht des Finanzausschusses über den Gesetzentwurf, wodurch über die Behandlung der nach dem kaiserlichen Patente vom 5. Juli 1853, R. G. Bl. Nr. 130, der Ablösung oder Regulierung unterliegenden Rechte einzelne abändernde Bestimmungen getroffen werden (zur Beilage 50).

Deželni glavar:

To točko moram odstaviti od današnjega dnevnega reda, ker dotična priloga še ni tiskana.

6. Priloga 61. Poročilo finančnega odseka o proračunu zemljiško-odveznega zaklada za l. 1888 (k prilogi 11.).

6. Beilage 61. Bericht des Finanzausschusses über den Voranschlag des Grundentlastungsfondes pro 1888 (zur Beilage 11).

Poročevalec dr. Mosché:

Slavni zbor! Čast mi je poročati o proračunu kranjskega zemljiško-odveznega zaklada za l. 1888., prilogi št. 61 in 11.

Predno poročam, si izprosim, da smem prečitati poročilo vlade gledé odkupnih komisij. To poročilo se glasi: (bere — liest) „Wie in dem letzten gleichartigen Berichte pro 1886 (Beilage 58 der stenographischen Landtagsberichte de 1886/7, Seite 443) angedeutet worden ist, sind im Jahre 1887 die Agenden der Local-Commissionen dem inzwischen zum Bezirkshauptmann beförderten Regierungssecretär Ludwig Marquis von Gozani in Radmannsdorf, dann dem Bezirkscommissär Josef Drešek und dem Concepts-Praktikanten Theodor von Trebuchovic zur Behandlung zugewiesen.

Die beiden Letzgenannten widmeten sich das Jahr hindurch bis zum heutigen Tage ausschließlich dem Geschäfte bei den Local-Commissionen Laibach, Gottschee, Gurktal und Rudolfswerth, während Bezirkshauptmann Marquis von Gozani, infolge Bewilligung des Herrn Ministers des Innern laut Erlasses vom 16. April 1887, Z. 6549 für die Zeit vom 1. Mai bis Ende Oktober 1887 von der Leitung der Bezirkshauptmannschaft Radmannsdorf enthoben, in dieser Zeitperiode gleichfalls ausschließlich die Geschäfte der Local-Commission Radmannsdorf besorgte.

Es haben sich daher im Jahre 1887 factisch drei Functionäre mit den Agenden der Local-Commissionen

befahst, obschon nur die Gehalte für zwei Bezirks-Commissäre aus dem krainischen Grundentlastungsfonde bestritten werden.

Mit Rücksicht auf die verwendeten Arbeitskräfte ist der Erfolg des Jahres 1887 in der Abwicklung des gedachten Geschäftes ein günstiger zu nennen.

Als rückständig mit Schluß des Jahres 1886 sind laut obigen Berichtes ausgewiesen worden 124 Operate; zugewachsen sind vom 1. Jänner 1887 bis zum heutigen Tage

	40	"
zusammen	164	Operate.
Von diesen sind bis zum heutigen Tage bereits erledigt	71	Operate,
im Laufe der Monate November und Dezember 1887 werden nach den eingeholten Berichten und Informationen noch weitere	26	"
zur Erledigung gelangen, im ganzen daher so daß mit Schluß des Jahres 1887 noch rückständig verbleiben werden.	97	Operate,
	67	"

Zur Behandlung dieser Operate stellt sich die Fortbelassung der obgenannten zwei Bezirkscommissäre, beziehungsweise deren Entlohnung aus dem Grundentlastungsfonde auch für das Jahr 1888 als nothwendig dar. Dieselben werden hiebei auch in die Lage kommen, der Einbringung der alten, dem krainischen Grundentlastungsfonde gebührenden Vermarktungskostenrückstände ihre besondere Aufmerksamkeit zuzuwenden. Übrigens ist nach den bisherigen Erfahrungen auch für das Jahr 1888 zu gewärtigen, daß noch Anmeldungen und Reclamationen einlaufen werden.

Zimmerhin ist zu erwarten, daß in nicht ferner Zeit auch die beiden Bezirkscommissärstellen entbehrlich werden.

Finančni odsek je pretresoval proračun zemljiško-odveznega zaklada za l. 1888., kakor ga je predlagal deželni odbor in nasvetuje, da se vstavijo v ta proračun svote, kakor se nahajajo v prilogi 11., s spremembami, ki so zapopadene v prilogi 61.

Mislim, da slavni zbor dovoli, če zapored preberem posamezne številke in ako se k posameznim številkam nihče ne oglasi, se bodo smatrala za potrjena.

(Obvelja. — Angenommen.)

(Bere iz priloge 11. I. Režijni troški. A. Deželne komisije subrubrike I. — IV., katere obveljajo brez debate. — Liest aus Beilage 11, I. Regieauslagen, A Landes-Commissionen, die Subrubriken I. — IV., welche ohne Debatte angenommen werden.)

Pri točki V. a) Popotni troški in dnevsčine za poročevalca nasvetuje finančni odsek, da se postavi znesek 200 gld., ker je vladni zastopnik željo izrekel, in jo tudi utemeljil, da bi se ta znesek postavil zaradi tega, ker se kaže večkrat potreba, da se referent na lici mesta sam osvedoči o stanju dotične razprave. Temu je finančni odsek pritrdil tem laglje, ker pri točki B, IV. potem odpade vozna 1.200 gld. Pri točki V. b) „Popotni troški in dnevsčine zastopniku upravičencev“ nasvetuje odsek 80 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

(Točke: B. I, II in III obveljajo nespremenjene. — Die Posten B. I, II und III werden unverändert genehmiget.)

Pri točki IV. „Popotni troški“ nasvetuje finančni odsek v sporazumljenji z vladnim zastopnikom pri

subrubrikah a) in b) povsod po 900 gld. namestu po 1.500 gld., tako da se potrebsčina te točke zniža na 1.800 gld.

(Obvelja. — Angenommen.)

(Bere naslednje številke iz priloge 11., ki obveljajo brez debate. — Liest die nachfolgenden Ziffernansätze aus der Beilage 11, welche ohne Debatte angenommen werden.)

Finančni odsek torej nasvetuje:

Visoki deželni zbor naj sklene:

1. Proračun kranijskega zemljiško-odveznega zaklada za leto 1888 s skupno potrebsčino v znesku . . . 607.556 gld. 05 kr. in s skupno zaklado v znesku 530.002 „ 20 „ torej s primanjavo v znesku 77.553 gld. 85 kr. ki je pokriti z obrestljivimi državnimi posojili, se odobri.

Der Voranschlag des krainischen Grundentlastungsfondes für das Jahr 1888 wird im Gesamtterfordernisse von 607.556 fl. 05 kr. und in der Gesamtbedeckung von 530.002 „ 20 „ fonach mit dem durch verzinsliche Staatsvorschüsse zu deckenden Abgange von 77.553 fl. 85 kr. genehmiget.

2. Da se pokrije deželni donesek za leto 1888, naj se pobira 16% na priklada na neposredne davke z vsemi državnimi prikladami vred, ki znašajo, in sicer:

a) zemljiščni davek	631.555 gld. — kr.
b) hišno razredni davek	137.820 „ — „
c) hišno-najemninski davek	215.829 „ — „
d) pridobnina	126.776 „ — „
e) dohodnina	299.578 „ — „
skupaj	1.411.558 gld. — kr.

v znesku 225.800 gld. — kr. in potem 20%na priklada na užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta, in od mesa, ki znaša 323.976 gld. 30 kr. v znesku 64.795 gld. — kr.

Zur Bedeckung des Landesbeitrages ist für das Jahr 1888 eine 16%ige Umlage auf die directen Steuern sammt allen Staatszuschlägen, welche betragen und zwar an:

a) Grundsteuer	631.555 fl. — fr.
b) Hausclassensteuer	137.820 „ — „
c) Hauszinssteuer	215.829 „ — „
d) Erwerbsteuer	126.776 „ — „
e) Einkommensteuer	299.578 „ — „
zusammen	1.411.558 fl. — fr.

im Betrage von 225.800 fl. — fr. und eine 20%ige Umlage zur Verzehrungssteuer vom Weine, Wein- und Obstmoſte und vom Fleische, welche 323.976 fl. 30 fr. beträgt, im Betrage von 64.795 fl. — fr. einzuhoben.

3. Deželnemu odboru se naroča, da zadobi Najvišje dovoljenje za pobiranje teh deželnih priklad.

Der Landesausschuß wird beauftragt, die Allerhöchste Genehmigung zur Einhebung dieser Landesumlagen zu erwirken.

4. Deželnemu odboru se naroča, da v zmislu točke 3. pogodbe z dné 29. aprila 1876 (zakon od 8. majnika 1876, drž. zak. št. 72) zadobi pritrđitev državnega zastopa, da se za kranjski zemljiško-odvezni zaklad določena 20%na priklada na neposredne davke s tretjinsko, po c. kr. patentu z dné 10. oktobra 1849, drž. zak. št. 412 vpeljana priklado zniža za leto 1888 na 16%no doklado od vseh predpisanih neposrednih davkov, torej posebnogled rednega zneska hišno-razrednega davka, hišno-najemniškega davka, prihodnine in pridobnine.

Der Landesausschuß wird beauftragt im Sinne des Punktes 3 des Übereinkommens vom 29. April 1876 (Gesetz v. 8. Mai 1876, R. G. Bl. Nr. 72) für das Jahr 1888 die Zustimmung der Reichsvertretung zur Herabsetzung des für den trainischen Grundentlastungsfond bestimmten 20%igen Zuschlages zu den directen Steuern mit Einschluß des mit dem kai. Patente vom 10. Oktober 1849, R. G. Bl. Nr. 412 eingeführten Drittelszuschlages zur vollen Vorschreibung aller directen Steuern, somit insbesondere bezüglich der Hausklassen-, der Hauszins-, der Erwerb- und der Einkommensteuer auf das Ordinarium zu erwirken.

(Vsi predlogi obveljajo brez debate v drugem in tretjem branji. — Sämmtliche Anträge werden ohne Debatte in zweiter und dritter Lesung angenommen.)

7. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem zaključku deželnega zaklada za l. 1886. (k prilogi 51).

7. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsabluß des Landesfondes pro 1886 (zur Beilage 51).

Poročevalec dr. Mosché:

Čast mi je poročati tudi o računskem zaključku deželnega zaklada za l. 1886., priloga 51. Izprosil bi si dovoljenja, da bi smel le končne številke prečitati, ker je priloga itak že dalje časa v rokah častitih gospodov poslancev, ki so gotovo že vse številke prebrali.

Deželni glavar:

Otvorjam generalno debato. (Po kratkem odmoru. — Nach einer kurzen Pause). Ker se nikdo ne oglasi, preidemo v specialno debato.

Poročevalec dr. Mosché:

K naslovom prihodkov nima finančni odsek ničesar opaziti in konstatujem le končne številke, iz katerih je razvidno, da je presežek dohodkov izkazan s 165.052 gld. 02½ kr. Računski zaključek za l. 1885. izkazal je presežek 60.927 gld. 78½ kr. Zvišanje tega presežka je deloma iskati v zvišanji presežkov pri podzakladih pod naslovno št. IV.

Deželni glavar:

Ako ni ugovora, smatram te številke potrjene.

Poročevalec dr. Mosché:

Preidem k naslovom troškov. Finančni odsek se je prepričal, da je prekoračenje pri posameznih točkah popolnoma opravičeno.

Le pri točki IX., rubrikah: 1. „Subvencije za cestne stavbe“ in 2. „Posojila za cestne stavbe“ moram presežek 13.116 gld. 63 kr. pojasniti s tem, da se je l. 1886. za kopačniško cesto izdalo, in sicer delni znesek 5.221 gld. 52 kr. kot subvencijo in znesek 6.191 gld. 20 kr., kot posojilo, vsega vkupe torej 11.412 gld. 72 kr. Od posojila v znesku 6.191 gld. 20 kr. se je vrnilo l. 1886. 3.631 gld. 88 kr. in se nahaja to vračilo med dohodki točka V., 3 izkazano med povračili za cestne stavbe.

Razun tega se je l. 1886. izplačalo za most pri Vinici iz kredita, ki je bil dovoljen vsled sklepa deželnega zbora z dné 3. oktobra 1883. l. v znesku 4.555 gld. 96 kr., 1.438 gld. 88 kr. kot posojilo in 4.555 gld. 96 kr. kot subvencija. Posojilo v znesku 1.438 gld. 88 kr. je že l. 1886. povrnjeno bilo. Ako se torej seštevatata znesek za kopačniško cesto 11.412 gld. 72 kr. in za most pri Vinici 5.994 gld. 84 kr., se dobi skupna svota 17.407 gld. 56 kr.

Gledé drugih točkov finančni odsek nima ničesar opomniti in predlaga, da se tudi naslov troškom s presežkom 114.191 gld. 38½ kr. odobri. V lanskem računskem zaključku znašal je ta presežek 60.927 gld. 78½ kr. Ako se primerja presežek pri dohodkih v znesku 165.052 gld. 02½ kr. s presežkom pri troških 114.191 gld. 38½ kr., se kaže, da presegajo izkazani dohodki troške za 50.860 gld. 64 kr.

Iz razkaza imovine deželnega zaklada je razvidno, da znaša vsa imovina koncem l. 1886. 1.372.394 gld. 42 kr. in se kaže, da je to premoženje, ako primerjamo dolg in premoženje koncem l. 1885. se zvišalo za 28.857 gld. 54½ kr.

Finančni odsek torej nasvetuje: Slavni deželni zbor naj sklene, da se računski zaključek deželnega zaklada za l. 1886. z odobrenjem na znanje vzame.

(Obvelja. — Angenommen.)

8. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji komisije za pogozdovanje Krasa, da bi se ji dovolila podpora iz deželnega zaklada (k prilogi 56.).

8. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses betreffend das Gesuch der Karstaufforstungs-Commission um eine Subvention aus dem Landesfonde (zur Beilage 56.)

Poročevalec Detela:

Slavni zbor! V imenu finančnega odseka poročati mi je o prošnji komisije za pogozdovanje Krasa za podporo 1.000 gld., katero bi bilo izplačati iz deželnega zaklada za l. 1888.

Poročilo deželnega odbora o delovanji komisije za pogozdovanje Krasa je že dalje časa v rokah gospodov poslancev, torej ni treba, ga prečitati ali obširno o tem govoriti.

Razvidno je iz tega poročila, da je ta komisija tekom leta obhodila svet v okrajih Postojna, Ilirska Bistrica, Senožeče in Vipava, in izbrala parcele, ki bi bile ugodne za pogozdovanje; da so se pa posestniki večinoma protivili, dotični svet v ta namen odstopiti, zato bode morala komisija še le v smislu dotične postave razsojati gledé pogozdovanja za to pripravnih zemljišč. Vsled tega ni bilo mogoče tekom tega leta pogozdovanje pričeti in je še dvomljivo, bode se le to moglo prihodnje leto v večji meri zgoditi, ali ne.

Omeniti pa moram, da se je tudi tekom tega leta pogozdovalo potom c. kr. deželnega gozdnega nadzorstva v Ljubljani, katero je iz onega kredita, ki ga je c. kr. poljedelsko ministerstvo dovolilo v ta namen, nadaljevalo pogozdovanje. Delo se torej ni ustavilo in bode tudi v prihodnjem letu napredovalo, če tudi komisija na onih parcelah, katere je izbrala, ne bode mogla pogozdovati.

Potrebščina za l. 1888. proračunjena je na 10.700 gld. Sicer ni misliti, da se bode ta svota res izdala, kajti, kakor sem že omenil, so zapreke gledé pogozdovanja, ali ker se je naprosilo ministerstvo za poljedelstvo za podporo 8.000 gld., je opravičeno, da tudi deželni zastop dovoli primerno podporo, ker se ima po §. 5. dotičnega zakona zaklad komisije stekati iz doneskov državne uprave in deželnega zaklada. Torej je bil finančni odsek mnenja, da se dovoli 1.000 gld., toda s tem pridržkom, da se izplača ta svota le v tem slučaju, ako vlada dovoli 8.000 gld.

Finančni odsek torej nasvetuje:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Komisiji za pogozdovanje Krasa dovoljuje se pod pridržkom, da bo dobila od državne uprave za l. 1888. donesek 8.000 gld., podpora iz deželnega zaklada v znesku 1.000 gld. za isto leto.

(Obvelja. — Angenommen.)

9. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji predstojništva Lichtenthurnove dekliške sirotišnice za povečanje oskrbovalnine in podaljšanje oskrbovanja za deželne ustanovljence.

9. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Freiau von Lichtenthurn'schen Mädchenwaisenhaus-Leitung um Erhöhung der Verpflegungsgebühr und Verlängerung der Verpflegsdauer für die Landesstiftlinge.

Poročevalec Klun:

Vodstvo Lichtenthurnove sirotišnice poslalo je slavnemu zboru prošnjo, katera obsega dve reči;

prvič prosijo, da bi se oskrbnina za vsako siroto od 90 gld. povišala na 100 gld. na leto, drugič pa, da bi se deklice puščale v sirotišnici do končanega 16. leta, ne pa kakor sedaj, do končanega 15. leta.

Svojo prošnjo utemeljuje vodstvo s tem, da so troški za sirotinska dekleta veliko večji, kakor za sirotinske dečke, zlasti, da obleka veliko več stane, kakor za fante. Finančni odsek je v tem oziru že takrat, ko je pretresoval prošnjo Vincencijeve družbe o povišanji doneskov za dečke, se prepričal, da je z ozirom na veliko dražje potrebe za obleko, za knjige, zlasti za one, ki obiskujejo gimnazijo, prav, ako se za fante poviša oskrbnina od 90 na 100 gld. Z druge strani pa je mislil, da dekliška sirotišnica Lichtenthurnova dobi letos poboljšek s tem, da se ji je dovolilo za šolo 400 gld. Finančni odsek je sodil, da za sedaj to zadostuje, prošnja za povišanje oskrbnine pa, da se izroči deželnemu odboru v natančnejše poizvedovanje.

To poizvedovanje je namreč še posebno potrebno gledé druge točke, ki zahteva, da bi dekleta do končanega 16. leta v sirotišnici ostala. Pravijo, da je nevarno dekleta v tej starosti puščati med svet, ker so še preslabotne, da bi služile, tudi nimajo sorodnikov, ki bi za nje skrbeli itd. Ako bi hoteli pritrčiti temu zahtevku, ne bi mogli z denarji sirotinskega zaklada shajati, vsaj ne bi mogli toliko deklic v sirotišnico spravljati, kakor sedaj; torej je treba v tem oziru nekega proračuna, koliko deklic bi se potem oskrbovalo in kako bi bilo mogoče z denarji shajati, ako bi se puščale do končanega 16. leta v sirotišnici.

Iz teh razlogov finančni odsek tudi drugega dela prošnje ne more priporočati v takojšnjo rešitev, ampak nasvetuje:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Prošnja vodstva Lichtenthurnove sirotišnice za deklice se izroča deželnemu odboru, da v njej navedene razmere preiskuje in prihodnjemu deželnemu zboru o njih poroča.

Deželni predsednik baron Winkler:

Slavni zbor! V tej zadevi moram samo opaziti, da se nadejam, da bode slavni deželni odbor, ko dobi nalogo od visokega deželnega zbora, stvar bolj na drobno poizvedovati, pri tem svojem uradnem poslu postopal dogovorno z deželno vlado, ki je v tej zadevi tudi pristojna, da izreče svojo besedo.

Deželni glavar:

Prosim gospode, ki se zlagajo s predlogom finančnega odseka, naj blagovolé se vzdigniti.

(Obvelja. — Angenommen.)

10. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji vodstva Elizabetine otroške bolnice za donesek k zgradbi nove bolnice.

10. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition des Vereines des Elisabeth Kinderospitales um einen Beitrag zum Neubau des Spitäles.

Poročevalec Klun :

Poročati mi je na dalje o prošnji društva Elizabetine otroške bolnice v Ljubljani.

To društvo namerava v spomin 40letnice cesarjeve zidati novo otroško bolnico, ker sedanja nikakor več ne zadostuje zahtevam in potrebščinam. V sedanjo se zamore spraviti le 17 otrok. Ker pa v njo sprejemajo tudi otroke iz dežele, ne pa samo iz Ljubljane, kar dokazujejo s posebnim izkazom, prosi društvo, naj bi tudi dežela za stavbo nove bolnice kaj pripomogla.

Novo bolnico hočejo zidati na lastni njivi v streliških ulicah, sedanjo bolnico pa hočejo prodati. Razun tega imajo še lastnega premoženja v obligacijah 13.570 gld. Na hišo, katero hočejo prodati, pa imajo vknjiženih 4.000 gld. od kranjske hranilnice in 2 ustanovna kapitala, tako, da je vsega skup vknjiženih 7.360 gld. Novo poslopje pa bode stalo 25.000 do 30.000 gld., ako se napravi postelj za 30 otrok.

Taka bolnica je gotovo tudi velika korist za deželo, posebno že v tem oziru, da otrok ne spravljajo v glavno bolnico, ampak se tu zdravijo in dežela nima troškov, ker to društvo otroke preskrbljuje brezplačno. Dokazalo je, da je v času od 1. januarja do 24. novembra 1887. l. oskrbovalo 27 otrok, vsega skupaj z 961 oskrbovalnimi dnevi.

Tudi ljubljansko mesto je pripoznalo potrebo in korist tega zavoda in je nedavno sklenilo, za zidanje nove bolnice darovati iz mestnega zaklada 1.000 gld. Ravno tega mnenja je bil tudi finančni odsek gledé deželnega doneska in slavnemu deželnemu zboru predlaga, naj v isti namen enako svoto dovoli in sicer v tistih obrokih, katere društvo samo želi, to je, prvo polovico tedaj, ko pride poslopje pod streho, drugo polovico pa tedaj, ko dobi društvo dovoljenje, da sme otroke sprejemati in poslopje v bolniški namen rabiti. Ker torej ne bode treba vse svote izplačati v prihodnjem letu, je vstaviti 500 gld. v proračun za l. 1888. — 500 gld. pa v proračun za l. 1889.

Finančni odsek torej nasvetuje:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Za zidanje nove Elizabetine otroške bolnice se iz deželnega zaklada dovoli donesek 1.000 gld., ki naj se dotičnemu društvu izplačajo v dveh od njega v prošnji nasvetovanih obrokih tako, da se 500 gld. sprejme v proračun deželnega zaklada za l. 1888., 500 gld. pa v proračun l. 1889.

(Obvelja. — Angenommen.)

11. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji okrajno-cestnega odbora radoljškega za podporo k zgradbi blejske ceste in za odpis dolga 400 gld.

11. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition des Bezirksstrassenausschusses Radmannsdorf um Subvention für die Herstellung der Beldefer-Straße und um Abschreibung eines Darlehens pr. 400 fl.

Poročevalec Detela :

Čast mi je v imenu finančnega odseka poročati o prošnji okrajno-cestnega odbora v Radoljci. Ta cestni odbor prosi v prvi vrsti za podporo iz deželnega zaklada v namen preložitve ceste, katere pelje skozi Bled proti Gorjam. Deželni zbor je že lanskega leta dovolil za to cestno progo podporo 1.500 gld. Zdelo se mu je, da je to precej zdatna podpora, kajti troški so bili proračunjeni skupaj na 5.000 gld. Ali cestni odbor sedaj v svoji prošnji poudarja, da je bila odškodnina za svet, katerega je bilo treba kupiti za prvo polovico te ceste, jako visoka, ker je svet obstal večinoma iz vrtov, vrh tega je bilo treba tudi še kupiti hišo, da se odstrani iz cestne proge, tako, da se bode proračunjena svota zdatno povečala.

Finančni odsek je te razloge uvaževal in gledé na to, da je bilo že 1.500 gld. lanskega leta dovoljenih, je sklenil predlagati še podporo v znesku 400 gld.

Dalje pa prosi cestni odbor radoljški, da bi se mu odpisala ona svota dolga, katero je plačati vsled sklepa deželnega zbora 12. januarija t. l., namreč 400 gld. To prošnjo finančni odsek ni smatral kot opravičeno, kajti z ravno tistim sklepom deželnega zbora se je odpisal radoljškemu cestnemu okraju dolg 3.000 gld. Za ostalo svoto pa je tekem osmih let, vsako leto plačevati po 400 gld. in zadnje leto 200 gld. Torej se cestni odbor o tem ne more pritožiti. Vrh tega pa bi ne bilo umestno, že prvo leto krhati omenjeni sklep deželnega zbora, ker bi se potem tudi drugi cestni odbori oglasili, katerim se je dovolilo na enak način poravnati dolgove v obrokih. Lansko leto oglasil se je že črnomaljski cestni okraj s tako prošnjo, ktera pa je bila odbita.

Finančni odsek predlaga torej:

„Slavni deželni zbor naj sklene:

Okrajno cestnemu odboru v Radoljci dovoli se zopetna podpora 400 gld. za preložitve okrajne ceste, ki pelje skozi Bled proti Gorjam“.

Prošnja, da bi se vrh tega cestnemu odboru odpustil oni del dolga, katerega ima vsled sklepa deželnega zbora z dné 19. januarja 1886. leta 1887. plačati, se odkloni.

(Obvelja. — Angenommen.)

12. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji občine Gora, sodnega okraja ribniškega, za podporo k preložitvi občinske ceste „Potoke“ in k napravi treh mostov.

12. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Gemeinde Gora im Gerichtsbezirke Reifnitz um Subvention für die Umlegung der Gemeindestraße „Potoke“ und für Herstellung dreier Brücken.

Poročevalec Detela :

Občina Gora, sodnega okraja ribniškega, predložila je prošnjo gledé podelitve podpore za preložitev ceste „Potoke“ in za napravo 3 mostov. Ta prošnja je bila izročena finančnemu odseku in v imenu tega odseka mi je poročati o tej zadevi. V prošnji poudarja se sledeče: (bere — lieš!)

„Samostojna občina Gora šteje 390 prebivalcev, koji plačujejo 387 gld. 84 kr. davka. Omenjena občina je po geografični legi na visokih hribih; komunikacija po okrajni cesti in občinskih potih do in skoz navedeno občino je v popolno slabem stanju. Iz Sodražice pelje skoz navedeno občino res okrajna cesta proti Ložkem Potoku; toda ta cesta, ker je čez mero strma in slabo vzdrževana, — se samo ob sebi razumi, da kljub temu, ako bi morala ista občina v občini sodražki na priliko živež in druge jednake reči kupovati ali dobivati —, bi se ne mogel živež itd. gledé slabega stanja te ceste, proti navedeni občini (Gori) prevažati. Vsekako je gledé kupovanja živeža za občino Goro iz prometnih ozirov najbolj pripraven kraj Bloke, t. j. v Novivasi. A iz občine Gora pelje proti Blokam občinska pot „Potoke“, katera je pa, kakor se iz priloženega načrta razvidi, v okolišu gorniške občine prav slabo izpeljana, ker ima ista tri hude ovinke ali ključe in je tudi na dveh krajih zelo strma ter vsled teh navedenih zaprek prometu v najvišji stopinji nasprotuje.

Iz navedenega načrta se torej razvidi, da bi bilo gledé zboljšanja dotične ceste preložiti 246 metrov in napraviti na novo 3 mostove. Kakor se tudi iz priloženega računa razvidi, bi to zboljšanje dotične ceste stalo 250 gld. Da bi se torej navedeni kos ceste na ta način zboljšal, proti omenjeni občini zopet ogromen trošek. Kajti, če se okolnosti troškov preudarjajo, koje ima — smelo trdim — na Kranjskem dotična občina največ donašati, katera ima svojega duhovnika, cerkev in farovž izdrževati, poleg tega pa tudi v sodražko župnijo odrajtovati kolekturo, vrhu tega pa tudi poravnati v občini narastle troške. Nasprotno pa so v istej občini vsako leto pridelki zelo slabi, kajti, če je suho leto, se na pesku vse sožge, in ako je mokrotno, pa vsled mrzlobe nobena reč ne dozori; poleg tega pa navedenim občanom gledé prevažanja živeža in drugih jednakih reči — ker so isti na takih hribih —, veliko troškov in žrtev proizvoduje. Iz navedenega se jasno razvidi, da bornim občanom navedene občine, ako se bode omenjeni del občinske ceste zboljšal, proti zopet huda rana, katere jim ne bo mogoče tako lahko zaceliti. Da se torej bornim občanom navedeni del občinske ceste gledé neobhodne potrebe v resnici zboljša, ni dotičnej svrhi nobenega drugega sredstva, kakor ponižno udano predložiti milostljivo prošnjo:

„Slavni deželni zbor vojvodine kranjske blagovoli naj navedenej bornej občini, da si bode

zamogla mnogokrat omenjeni del občinske ceste zboljšati, primerno podporo iz deželne blagajnice dovoliti.“

Iz tukaj navedenih uzrokov prosi torej občina podpore za zgradbo te ceste. Finančni odsek ni mogel natanko poizvedeti, ali je za dotično občino res najbolj pripravna pot v Bloke, ali pa v Sodražico, kajti iz Sodražice pelje okrajna cesta v to občino. Torej se stvar ni meritorično rešila, ampak sklenilo se je, naj se prošnja izroči deželnemu odboru, da o tem dalje poizveduje. Zatorej predlaga finančni odsek:

Slavni deželni zbor naj sklene:

„Prošnja občine gorniške se izroča deželnemu odboru v pretresovanje, potrebno poizvedovanje in primerno rešitev.“

Poslanec Pakiž:

Slavni zbor! Okoliščine občine Gore so meni, in kakor mislim, tudi nekaterim drugim gospodom poslancem v tej slavni zbornici popolnoma dobro znane. V prvi vrsti menim tu čestitega gospoda kolego Višnjikarja, tamošnjega sodnika, pa tudi gospodu poslancu Deschmannu bode znano, v kakem položaji se nahaja občina Gora. Da je prošnja občine Gora popolnoma opravičena, bi se predrznil iz sledečih uzrokov naglašati in sicer: 1. Občina Gora leži, kakor že prošnja sama kaže, na visokem hribu, čez katerega pelje res okrajna cesta iz Ribnice čez visoki hrib „Goro“ v Ložki Potok; a žalibog je večidel na tej cesti promet nemogoč in sicer po leti vselej, če je količkaj deževno vreme. Takrat se spere ob okrajni cesti ves pesek, naredé se jarki, tako, da je nemogoče se tod vozariti. Po zimi nastajajo pogostokrat zameti, tako, da je zopet vsak promet nemogoč; ob enem pa moram omenjati, da občina Gora že tako nima nikakega prometa s Sodražico. Občina ima promet le z občino Bloke, to je Nova Vas, in potem z Rakekom, kajti kar ima občina Gora prodajati ali kupovati, je le les. Drugih zemeljskih izdelkov nima čisto nič prodajati, le obrtni les, to je tramove vozarijo v Bloke in Rakek in tamkaj kupujejo živež. Da je pa živež tamkaj cenejši, dá se že samo ob sebi misliti, kajti živež pride po železnici v Rakek. Da imajo Gorniki promet s Sodražico, da tjakaj hodijo kupovat svoj živež, to ni istina, kajti v Sodražici je živež veliko dražji, kakor na Rakeku, ker dobivajo Sodražčani svoj živež še le iz Rakeka ali iz Blok. Od tod do Sodražice pa znaša kolikor toliko voznina in Gorniki morali bi torej svoj živež, če bi ga ne kupovali na Blokah ali v Rakeku, ampak v Sodražici, veliko dražje plačevati. To je jeden razlog. Drugi razlog pa je ta: Občina Gora nima v bližini nobenega studenca, tako, da morajo občani za vse svoje hišne potrebe, da celó za pitno vodo rabiti le kapnico in kadar še te zmanjka, morajo vodo privvažati iz daljnega studenca po ravno tej poti, kjer bi radi hodili in bi se morala preložiti.

Tretjič nima občina Gora nobene šole, ljudska šola v Sodražici pa je oddaljena blizu dve uri. Kako je pa ta stran hribovita, mi ni treba še posebej omenjati.

Četrty razlog, ki podpira po vsem pravično prošnjo, je ta, da je občina Gora tekom 10—12 let že

trikrat pogorela, tako, da so bila večjidel vsa poslopja tamošnjih občanov vničena. Gledé vseh teh razlogov bi se celo predrznil, na tem mestu slavni deželni zbor prositi, naj sklene brez kakega ogleda, kajti to bi stalo vendar precejšnjo svoto, da se izplača občini Gori polovica za preložitev potrebne svote, ali, bi jaz mislil, 150 gld. iz deželnega zaklada.

Torej bi predlagal:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Občini Gora se dovoli podpora 150 gld. iz deželnega zaklada za preložitev občinske ceste „Potoke“.

Poslanec Hren:

Usojam se, nasvet gospoda poslanca Pakiža prav tople priporočati. On je med onimi gospodi poslanci, katerim je lega tamošnjega kraja znana; naštel je sicer dva druga gospoda, ker mu menda ni znano, da sem imel tudi jaz priliko, seznaniti se s krajem, kjer sem mnogokrat že peš in z vozom potoval. Potrđiti moram, da je vse, kar je gospod predgovornik navedel, istinito in da je prošnja res opravičena. Ako torej predlog odsekov meri na to, naj se še poizveduje po deželnem odboru in njegovih organih, mislim da to poizvedavanje lahko odpade, ako gospoda sprejme informacije iz ust gospoda predgovornika in iz mojih ust. To vse je istinito in resnično, kar je gospod Pakiž navedel in po tem bi ne bilo potreba druge poizvedbe. Jaz se tople oklenem predloga gospoda Pakiža in z ozirom na lokalne razmere občinske, poudarjam posebno to, da vsa težnja onega kraja ne gre na Sodražico, ampak na bloško stran in potem na Rakek, in da je torej zares velika potreba, nameravano cesto izpeljati. Priporočam torej še enkrat, naj bi se slavni deželni zbor ne pridružil nasvetu odsekovemu, temveč sprejel predlog gospoda Pakiža.

Poročevalec Detela:

Iz ust obeh čestitih gospodov predgovornikov čuli smo, da je prošnja občine Gore utemeljena in da je lega kraja res taka, da je potreba omenjeno cesto izpeljati čez Potoke. Smem torej izreči, da lahko odpade preiskovanje deželnega odbora, ali je cesta potrebna, ali ne; kajti to, kar smo tukaj iz zanesljivih virov slišali, dokazuje dovolj jasno, da daljnega preiskovanja ni treba.

Nekaj družega je z nasvetovano svoto. Občina ne prosi nobene gotove svote; iz načrta je le razvideti, da znašajo troški za vso zgradbo 250 gld. Ker občina Gora prosi le za primerno podporo, moram misliti, da je morda preveč, če dovolimo precej 150 gld., to je več, kakor polovica vse potrebščine. Mislim, da bi tak precedens v drugih slučajih slabo vpljival. Če se pa sprejme predlog finančnega odseka, da se prošnja občine Gore izroči deželnemu odboru v primerno rešitev, mislim, da se bode deželni odbor itak oziral na to, kar sta rekla gospoda poslanca Pakiž in Hren. Menim torej, da je nasvet finančnega odseka le v toliko predruđati, da se spusté besede „v potrebno poizvedovanje“ in priporočam, da se prošnja izroča deželnemu odboru s toplim priporočilom, naj se nanjo ozira. S tem se ravnoisti uspeh doseže, katerega občina želi, ne da bi bilo

že zdaj potrebno določiti svote, kajti podpora 150 gld. se mi zdi nekaj previsoka. Spremenjeni predlog finančnega odseka bi se torej glasil:

„Slavni deželni zbor naj sklene:

Prošnja občine gorniške se izroča deželnemu odboru s toplim priporočilom v primerno rešitev“.

Poslanec Pakiž:

Strinjam se s predlogom gospoda poročevalca in umaknem svoj predlog.

Deželni glavar:

Ker gospod Pakiž odstopi od svojega predloga, glasovati je o nasvetu finančnega odseka. Prosim gospode, ki se strinjajo s zaslišanim predlogom, naj blagovolé se vzdigniti.

(Obvelja. — Angenommen.)

13. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji občine Vrabče za podporo k novi cesti iz Jakovic na Tabor.

13. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Gemeinde Vrabče um Subvention für die neue Straße von Jakovce nach Tabor.

Poročevalec Detela:

Finančnemu odseku je poročati o prošnji občine Vrabče za podporo k novi cesti iz Jakovic na Tabor. Občina Vrabče utemeljuje svojo prošnjo z naslednjimi razlogi:

(bere: — liešt:)

„1. Tabor je selo z 8 hišami, cerkvijo in šolo. Sedanjih dveh poti, kateri na Tabor vodita, je prva zelo strma, da je nemogoče po nji voziti; druga je veliko daljša in nevarnejša; torej ne zadostuje nobena potrebam tukajšnjih prebivalcev, zlasti cerkvi in šoli ne.

2. Cesti popraviti je skoraj nemogoče, kajti ste silno slabo speljani in pri vsakem deževju jih je treba z nova posuti, kar kmetu dá mnogo dela in truda.

3. Občani se sami zavežejo, z največjo marljivostjo se dela poprijeti in vstrajati. Pri vsem tem je pa vendar mnogo stroškov, zlasti za streljivo, orodje, za razbijanje skalovja in odpeljevanje kamenja.

Ker pa je občina že tako silno uboga, posebno pa še po letošnji slabi letini, prosi se najponižneje veleslavni deželni odbor, naj bi s kakim malim milodarom na pomoč priskočiti blagovolil, da se tolikanj potrebna pot kmalu dovrši. Tudi najmanjši dar se bo z največjim veseljem in hvaležnostjo sprejel“.

Finančni odsek je pač sprevidel, da je to, kar se tukaj navaja, vsega ozira vredno. Ker pa ni v prošnji rečeno, koliki bodejo troški in koliko bode občina sama prevzela, ni lahko mogoče odločiti pri-

merne svote; finančni odsek je torej smatral, da je to prepuščati deželnemu odboru, kateri naj poizveduje, koliko troškov bode povzročila ta cestna zgradba in da dovoli potem primerno svoto.

Nasvet se torej glasi:

„Slavni deželni zbor naj sklene:

Prošnja županstva Vrabče se izroča deželnemu odboru v primerno rešitev.“

(Obvelja. — Angenommen.)

14. Ustno poročilo finančnega odseka o prošnji Katarine Kurent, vdove glavnega odgonskega sprevodnika, za podaljšanje dosedanje miloščine letnih 100 gld.

14. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Petition der Katharina Kurent, Hauptstuhführerwitwe, um Belassung der Gnadengabe jährlicher 100 fl.

Poročevalec Klun:

Katarina Kurent, vdova glavnega odgonskega sprevodnika uživala je dosedaj miloščino letnih 100 gl., katera se izplačuje iz deželnega zaklada kranjskega in deželnega zaklada štajerskega; ko se je bila ta miloščina dovolila, bil je pa pridjan pogoj, da se bode od te miloščine odtrgalo 25 gld., kakor hitro bodo njeni otroci vsi polnoletni, da bi torej odslej dobivala le po 75 gld. na leto. To se je letos zgodilo; njen najmlajši sin Janez je postal 18 let star in morala bi se miloščina skrčiti. Ona prosi, naj se jej užitek vseh 100 gld. dovoli še nadalje, ker je bolehnna, ne more več veliko delati, torej sedaj še veliko bolj potrebuje večjo milost, kakor prej. Zdravniško spričalo potrjuje, da jo dostikrat napadajo hude bolečine v želodcu in da je vsled tega celo za navadno domače delo nesposobna. Vsled tega finančni odsek nič ne

bi imel zoper to, da se miloščina za to vdovo podaljša v celem znesku. Glavno besedo pa ima pri tem deželni zbor štajerski, ker večino njene miloščine plačuje dežela štajerska, na katero spada 21/29, na našo pa le 8/29, tako, da deželo štajersko zadeva nad 70 gld. na leto. Treba se je torej najpred dogovoriti z deželnim odborom štajerskim, da predloži to prošnjo deželnemu zboru štajerskemu. Ako tam dovolijo, nima naša dežela nič zoper to, da se jej miloščina podaljša v celem znesku.

Iz teh razlogov finančni odsek nasvetuje:

Slavni deželni zbor naj sklene:

Prošnja Katarine Kurent, odgonskega sprevodnika vdove, za podaljšanje cele miloščine v znesku 100 gld. se izroča deželnemu odboru z naročilom, da o tej zadevi stopi v dogovor z deželnim odborom štajerskim in za deželo kranjsko privoli v podaljšanje cele miloščine, ako temu pritrdi z našo deželo vred prizadeta dežela štajerska.

(Obvelja. — Angenommen.)

Deželni glavar:

Prihodnjo sejo določujem na torek 3. januarja 1888, dopoldne ob 10. uri s sledečim dnevnim redom. (Glej dnevni red prihodnje seje. — Siehe die Tagesordnung der nächsten Sitzung.)

Finančni odsek zboruje v ponjedelek 2. januarja 1888 ob 10. uri dopoldne.

Upravni odsek zboruje danes popoldne ob 3. uri in jutri popoldne ob 3. uri.

Želim častitim gospodom tovaršem za novo leto srečo in zdravje.

Ich wünsche den Herren Collegen zum neuen Jahre Glück und Segen.

(Klici — Rufe: Dobro! dobro!)

Sklenem sejo.

Seja se sklene ob 40. min. čez 1. uro popoldne. — Schluß der Sitzung um 1 Uhr 40 Min. nach.

